

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Директору Державного бюро
розслідувань
СУХАЧОВУ О.О.

Шановний Олексію Олександровичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народних депутатів України Геращенко І.В. та Іонової М.М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 24 лютого 2023 року, для розгляду і надання відповіді авторам запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

Руслан СТЕФАНЧУК

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

вул. Грушевського, 5, Київ, Україна, 01008, тел. (044) 255 35 72

Директору Державного
бюро розслідувань
СУХАЧОВУ О.О.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо усунення перешкод для безперешкодного ввезення в Україну дронів моделі DJI Mavic 3 та визначення їх такими, що не є товарами подвійного використання

Шановний Олексію Олександровичу!

У зв'язку з повномасштабною російською агресією в Україні від 24 лютого 2022 року триває воєнний стан. Сучасні умови ведення війни диктують необхідність використання найсучасніших видів зброї, зокрема військових БПЛА. Так, безпілотники інтегровані в кожен етап бойових дій із наземними військами, військово-морським флотом, протиповітряною обороною та системами постановки перешкод, адже вони дають можливість бачити та атакувати, навіть не наближаючись до відповідних цілей. Військові БПЛА стали настільки критичними для успіху на полі бою, що часом їх використовують для знищення інших безпілотників. Саме масове застосування військових БПЛА здатне забезпечити вагомі переваги на полі бою. Так, за словами американського військового аналітика С. Бендетта, «дві основні події вплинуть на майбутню війну: поширення та доступність бойових безпілотників для більш далеких, складніших операцій і абсолютна необхідність мати дешеві тактичні безпілотники для операцій безпосередньої підтримки» (Див. : <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/rosija-ta-ukrajina-vedut-pershu-povnomasshtabnu-vijnu-bezpilotnikov-the-washington-post.html>).

Між тим, в умовах воєнного стану Українською державою не розвинуто виробництво власних військових БПЛА на достатньому (масовому) рівні. Унаслідок цього на момент повномасштабного вторгнення російських військ у 2022 році Україна виявилась повністю залежною як від комплектуючих до небагатьох наших зразків БПЛА (Лелека, Фурія, Валькірія, PD-2 та ін.), так і від окремих мультироторних систем. Більшу частину потреби фронту в дронах

тактичного рівня волонтери покривають коптерами китайських компаній DJI та Autel.

Найефективнішим та наймасовішим дроном тактичного рівня, який застосовується як ЗСУ, так і окупаційними військами, нині є коптер DJI Mavic 3. Так, в російських військах зафіксовано масове застосування цих дронів на рівні кожного взводу, випрацювана система постійної підготовки особового складу для роботи в зв'язці з артилерією. Російські телеграм-канали з мільйонними аудиторіями підписників та інші пропагандистські ЗМІ щодня висвітлюють роботу з розвідки та корегування вогню саме цими дронами. Губернатори регіонів, заступники адміністрації президента рф, мери великих міст особисто безперешкодно привозять цю модель на фронт тисячами, про що є численні фото та відео звіти.

Натомість в Україні масовим забезпеченням дронами тактичного рівня досі займаються волонтери. При цьому придбати дрони Mavic в Україні можна лише в ліцензованого постачальника. Щоб завезти ці дрони законно, постачальник повинен отримати ліцензію в Державній службі експортного контролю України (далі – ДСЕК). При купівлі Mavic за кордоном при ввезенні в Україну потрібно мати також гарантійні листи від військової частини чи військово-цивільної адміністрації, або мати ліцензію від ДСЕК як постачальника. При цьому військова частина може видавати обмежену кількість гарантійних листів: наприклад, якщо по штату в підрозділі має бути 5 дронів, більше видати неможливо, поки не списали попередні, а діюча процедура списання техніки – складна і тривала. Зрозуміло, що видавати гарантійні листи для військових частин які постійно знаходяться в зоні бойових дій є ресурсоємним, відволікаючим та розтягнутим у часі процесом.

Другий варіант шукати постачальника БПЛА в Україні – це чекати тижнями, поки постачальник знайде і привезе товар і переплатити йому додатково 30-40% від вартості товару. Третій варіант шукати дрон на «чорному ринку», тобто свідомо порушуючи закон.

На сьогодні ця ситуація призвела до появи й поширення багатьох "тіньових" схем, коли дрони завозяться без будь-яких документів, а за можливість надавати допомогу іноді у волонтерів навіть вимагають хабарі. За 10 місяців повномасштабного вторгнення військ рф було втрачено тисячі людиногодин ресурсу на непотрібні бюрократичні процедури для насичення ринку БПЛА.

Наголошуємо: за умов ведення сучасної війни дрони стали таким же засобом захисту та виживання українців, як і бронежилети, генератори, медичні аптечки тощо. Саме завдяки дронам підрозділи ЗСУ мають можливість заздалегідь відстежувати рух колон російської техніки та вражати їх на випередження.

Наразі неможливо з'ясувати точні дані щодо того, скільки людей було вбито і поранено тільки через те, що дрони не надійшли вчасно до військових частин ЗСУ. Проте, за підрахунками волонтерів, навіть за найскромнішими розрахунками, мова йде про сотні постраждалих громадян України щомісяця.

Важливо окремо зазначити, що модель DJI Mavic 3 не вважається товаром подвійного призначення в країнах ЄС та США. Такі апарати, як DJI Mavic 3, Autel Evo 2 Pro та подібні в ЄС є вільними для придбання та використання в побуті. Адже тривалість їхнього польоту не перевищує 1 годину, а швидкість є меншою з 46.3 км/год як цього вимагає Постанова Європейської Комісії (Див.: <https://drive.google.com/file/d/1RzHh4qH8WpjMMUyPfwQvGu18o9JXpKmp/view?usp=sharing>).

Таким чином, унаслідок неналежного правового регулювання та збереження численних бюрократичних перешкод, втрачається час і, як наслідок, життя та здоров'я громадян України, - фактично лише тому, що державний регулятор – ДСЕК – продовжує розглядати цю техніку, як товар подвійного призначення – всупереч наявній світовій практиці.

Волонтери та громадські організації, починаючи з вересня 2022 року, неодноразово зверталися до керівництва ДСЕК з проханням звернути увагу на цю проблему, порушували це питання під час спілкування з керівником служби О. Павліченком. Проте досі всі заклики щодо негайного усунення перешкод для ввезення до України дронів моделі DJI Mavic 3, аби дати можливість забезпечити безпеку життя наших захисників на фронті та в місцях потенційної атаки російського ворога, не знайшли розуміння в очільників ДСЕК.

Зважаючи на гостру суспільну потребу розв'язання цієї проблеми та враховуючи критичну важливість забезпечення ЗСУ дронами в умовах протистояння російському агресорові та дії правового режиму воєнного стану, а також керуючись статтею 16 Закону України «Про статус народного депутата України», просимо Вас особисто втрутитися в ситуацію, що склалася, ретельно перевірити вищевикладені факти, а також вирішити питання щодо:

1) невідкладного приведення у відповідність до законодавства ЄС законодавства України щодо ввезення в Україну дронів моделі DJI Mavic 3, визначивши їх такими, що не є товарами подвійного використання;

2) проведення перевірок діяльності керівництва ДСЕК, зокрема в частині виявлення ознак можливих порушень законодавства при перевірці документів, які подаються для проведення попередньої експертизи товарів, міжнародні передачі яких підлягають державному експортному контролю відповідно до яких були надані роз'яснення (висновок, дозвіл тощо) щодо їх ідентифікації, як товарів подвійного використання, зокрема БПЛА (моделі: DJI Mavic 3, DJI Matrice 300 RTK, Autel Evo II Pro/640T);

3) проведення розслідувань можливих фактів порушень суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів вимог законодавства у сфері державного експортного контролю та забезпечити перегляд відповідних роз'яснень (висновків, дозволів тощо) ДСЕК щодо таких товарів: DJI Mavic 3, DJI Matrice 300 RTK, Autel Evo II Pro/640T;

4) у разі виявлення ознак порушень законодавства посадовими особами ДСЕК забезпечити встановлення винних осіб та їх притягнення до передбаченої законом відповідальності;

5) невідкладного розгляду питання скасування постановою Кабінету Міністрів України ПДВ та мита на вищезазначені дрони для насичення ними українського ринку на час дії в державі правового режиму воєнного стану.

Про результати розгляду цього депутатського запиту та вжиті заходи просимо поінформувати в установлені законодавством строки.

Із повагою,

Народні депутати України

І. В. ГЕРАЩЕНКО,

М. М. ІОНОВА

